

Uitgedaagd

Beleidsplan 2018-2023 voor het Protestantse Justitiepastoraat

‘Gooi het net aan stuurboord uit ...’
Johannes 21: 6a

Vastgesteld door de ICJ op de vergadering van 23 maart 2018

Aanleiding

Concrete aanleiding voor het formuleren van dit beleidsplan is de uitslag van de voorkeurspeiling die tot gevolg heeft dat de formatie van de protestantse denominatie in de komende tijd met één derde terug gebracht moet worden. Een geweldige uitdaging voor het Protestantse Justitiepastoraat. Het betekent namelijk dat er een herbezinning op de mogelijkheden van het protestantse justitiepastoraat op gang gebracht moet worden.

De verminderde mogelijkheden maken het noodzakelijk keuzes te maken m.b.t. de dagelijkse praktijk van het justitiepastoraat. Dat zijn gedeeltelijk pijnlijke keuzes. Het bereik van het protestantse justitiepastoraat was altijd veel groter dan het aandeel ingeslotenen die van huis uit protestant zijn. De gevoelde en geleefde verantwoordelijkheid en de grote inzet voor het geheel van de geestelijke verzorging in de inrichtingen wordt door de verminderde mogelijkheden van de justitiepredikanten bedreigd.

De daarmee noodzakelijk verbonden bezinning echter ook nieuwe kansen. We zullen opnieuw moeten formuleren en uitdragen waar het protestantse justitiepastoraat voor staat en bestaat.

Dat kan ook een nieuw elan en nieuwe mogelijkheden met zich meebrengen. De gegeven situatie biedt kansen voor heroriëntatie om zo dynamisch en actueel te blijven in het werk.

‘Gooi het net aan stuurboord uit ...’ Deze woorden van Jezus uit Johannes 21 zijn geen verwijt van Jezus aan zijn leerlingen met betrekking tot wat ze in de afgelopen nacht gedaan hebben. Deze woorden dagen zijn leerlingen uit om het net aan de andere kant uit te gooien, om nieuwe wegen te gaan. Dat is ook de uitdaging voor het protestantse justitiepastoraat. Om nieuwe moed en nieuwe inspiratie te vinden. Om nieuwe wegen te gaan. Om open te staan voor andere methoden en ideeën.

Het zal een gezamenlijke zoektocht en bezinning om vernieuwende wegen te bewandelen waar ook nieuwe inspiratie te vinden is. Ook daarvoor moet ruimte gemaakt worden.

Dit beleidsplan is geschreven tijdens en na een gesprekkenreeks met de justitiepredikanten.

Daarna is het besproken in de vier regio's. De opmerkingen die in de regio's gemaakt werden zijn merendeels verwerkt.

Dit beleidsplan wil antwoord geven op de vraag hoe wij adequate geestelijke verzorging kunnen bieden in de veranderde omstandigheden. Met dit plan willen wij bevorderen een zichtbaar en merkbaar onderdeel van de Dienst Geestelijke Verzorging te zijn en te blijven dat kwalitatief sterk overeind blijft waar kwantitatief moet worden ingeleverd.

Uiteraard zijn er leemtes in het voorliggende plan. Daarom wordt voorgesteld dit plan over twee jaar te evalueren. Het is dan ook mogelijk ontbrekende zaken verder uit te werken.

Missie

In 2004 werd de Missie van het Protestantse Justitiepastoraat als volgt omschreven:

*“Het protestants justitiepastoraat draagt vanuit de protestante kerken bij aan de invulling van het wettelijk recht van ingeslotenen, TBS gestelden en jeugdigen hun godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden en te beleven. Vanuit de overtuiging van Gods genadevolle toewending naar mensen, zoals zichtbaar is geworden in de weg van Jezus Christus, biedt het protestantse justitiepastoraat begeleiding in de detentie- en levenssituatie van allen die zich aan de zorgen van de predikant toevertrouwen.”*¹

1 “Bewogen, bezield, professioneel” Beleidsnota ICJ 2004

Het Protestants Justitiepastoraat werkt vanuit de overtuiging dat ingeslotenen ondanks de muren deel blijven uitmaken van de (geloofs-)gemeenschap en dat zij tijdens hun verblijf in de inrichtingen recht hebben op:

- *Het kunnen beleven van hun geloof en het leren omgaan met zingevingsvragen*
- *Aandacht voor hun persoon zijn*
- *Beleving van gemeenschap*
- *Het krijgen van perspectief.*

Krachtens haar roeping draagt het protestants justitiepastoraat bij aan de humane detentie door de uitoefening van de pastorale en diaconale zorg en door de advisering van de inrichting.

De insteek was nadrukkelijk het wettelijk recht van de ingeslotene. Die insteek is ook gekozen bij de missie van de Dienst Geestelijke Verzorging: *“De Dienst Geestelijke Verzorging (DGV) van de Dienst Justitiële Inrichtingen geeft invulling aan het wettelijke recht van alle mensen die justitieel zijn ingesloten om hun godsdienst en levensbeschouwing, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden en te beleven.*

Vanuit verschillende geloofs- en levensovertuigingen richten wij ons met een pluriform, denominatief aanbod op alle mensen die justitieel zijn ingesloten: ingeslotenen, tbs-gestelden, jeugdigen en vreemdelingen.

Met bezielde en professionele ambtsdragers en medewerkers begeleiden wij hen bij het omgaan met het verleden, de actuele levenssituatie en de ontwikkeling van toekomstperspectief. Daarbij zijn wij gericht op samenwerking met justitiële en maatschappelijke organisaties.”²

Eén en ander betekent ook dat er bij de Dienst Geestelijke Verzorging geen gedeelde visie is op geestelijke verzorging als geheel.

Van de overheid is geen visie op geestelijke verzorging te verwachten. De indruk is dat bij DJI op dit moment de waarde van de geestelijke verzorging gezien wordt, maar dat met name in de inrichtingen de versplintering betreurd wordt.

De denominaties hebben op dit moment helaas ook geen gezamenlijke visie op de geestelijke verzorging. Dat is wel noodzakelijk om zowel naar de overheid als naar de inrichtingen een gezamenlijk verhaal te hebben.

De noodzaak van een gezamenlijke visie is recentelijk wel door de Hoofdpredikant in het hoofdenoverleg aan de orde gesteld.

De ICJ zal in de komende jaren met de andere zendende instanties in gesprek gaan en zich er voor inzetten een bezinningsproces met betrekking tot een gedeelde visie op gang te brengen. Op welke wijze de ICJ dat zal doen, zal nader bepaald worden.

De geestelijke verzorging wordt op dit moment door de denominaties georganiseerd en er wordt onafhankelijk van elkaar als denominaties beleid ontwikkeld. Dat betekent overigens niet dat er geen gezamenlijke plannen gemaakt worden en/of gezamenlijke projecten georganiseerd worden.

Ook nemen diverse denominaties deel aan het Casestudiesproject, waarin onderzoek verricht wordt naar de methodiek van geestelijke verzorging. Dit onderzoeksproject wil kijken naar het feitelijk handelen van geestelijk verzorgers, naar het effect en de resultaten van dit handelen en naar de theoretische kaders die dit handelen sturen. Het zou kunnen dat mede daardoor ook een gedeelde visie op geestelijke verzorging bevorderd wordt.

In de laatste jaren door alle denominaties herstelgericht en slachtoffergericht werken nadrukkelijker in het centrum van de activiteiten gezet. Ook dat is een gedeeld standpunt.

Protestants Justitiepastoraat

In de beleidsnota “Bewogen, beziel, professioneel” uit 2004 werd pastoraat aangeduid als ‘levenshulp waarbij een pastor een helpende relatie met mensen aangaat om in het licht van het evangelie en in verbondenheid met de gemeente van Christus met hen een weg te zoeken in geloofs- en levensvragen.’³

Over de inhoud van het pastoraat is nog wel meer te zeggen, maar één belangrijk element in deze definitie is in ieder geval de nadrukkelijk benoemde verbondenheid met de gemeente van Christus. De justitiepredikant(e) werkt in opdracht van de kerk; in de bajes is er de kerk rondom Woord en Sacrament en bij het justitiepastoraat wordt de kerk buiten betrokken door de kerk van buiten naar binnen te halen (vrijwilligers, diaconaat ...) en ook bij de nazorg de kerk buiten te betrekken.

Speerpunten van beleid

In 2014 formuleerde de ICJ de volgende speerpunten voor het werk van het justitiepastoraat:

- Positionering Geestelijke Verzorging bij DJI
- Permanente educatie justitiepredikanten, certificatie en registratie
- De samenwerking met het rooms-katholieke justitiepastoraat
- Herstelgericht pastoraat en slachtofferoriëntatie
- De relatie met de zendende kerken en de samenwerking met plaatselijke kerkelijke gemeenten en geloofsgemeenschappen

Visie

Voor de visie op het protestantse justitiepastoraat hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Het protestantse justitiepastoraat geschiedt in de verbondenheid met de gemeente van Christus binnen en buiten de justitiële inrichting. Het is daarmee principiële oecumenisch.
- Het doel van pastoraat is met ingeslotenen in het licht van het evangelie een weg te zoeken in geloofs- en levensvragen. In de context van justitie is de geestelijke verzorging gericht op humane detentie en herstel.
- Pastoraat ‘in het licht van het evangelie’ houdt voor het protestantse justitiepastoraat in dat de persoonlijke relatie met God en de ‘vrijheid’ van een christenmens’ en de daarmee verbonden verantwoordelijkheid wezenlijk zijn.
- Vanuit het priesterschap van alle gelovigen is de inzet van vrijwilligers essentieel voor het protestantse justitiepastoraat.
- Het priesterschap van de gelovigen beperkt zich niet tot de vrijwilligers. Ook de ingeslotenen vallen daaronder. Er is een kerk binnen de muren waarin de leden ook verantwoordelijkheid kunnen dragen voor elkaar.
- De justitiepredikant(e) heeft een eigen ambtelijke verantwoordelijkheid.

Uitwerking

Vertrekpunt voor ons werk is en blijft de **oecumenische samenwerking** binnen de inrichtingen; met name met de R.K. denominatie en de Orthodoxe denominatie. We komen uit dezelfde traditie; we zijn geen concurrenten van elkaar maar vullen elkaar aan. Tegelijkertijd zijn we niet uitwisselbaar. Dat vraagt om een herkenbare inhoud, om herkenbare vormen en stijl.

Vanuit een deel van de regio's van het protestantse justitiepastoraat is het voorstel gedaan om binnen afzienbare tijd tot één christelijke geestelijke verzorging te komen. De ICJ heeft daarover nog geen standpunt bepaald. Er zal in de ICJ en in overleg met de partners overlegd en onderzocht worden of intensievere samenwerking of samenvoeging wenselijk en adequaat is.

Naast de binnen-christelijke samenwerking is er ook grote openheid voor samenwerking met andere denominaties, met andere disciplines en (het personeel van) de inrichting. Uitgangspunt van het protestantse justitiepastoraat is immers niet concurrentie maar goede geestelijke verzorging voor alle ingeslotenen.

In de komende jaren zullen de mogelijkheden om als protestantse geestelijke verzorging in de inrichtingen activiteiten te ontwikkelen afnemen. De aanwezigheid van predikanten zal (gemiddeld) per inrichting duidelijk verminderen. Dat betekent dat de werkzaamheden aangepast moeten worden en de justitiepredikant(e) zich vooral zal richten op enkele **kerntaken**.

Concentratie op kerntaken houdt in dat heel bewust een aantal werkzaamheden afgestoten moet worden. De arbeidsvreugde wordt er niet door bevorderd als de justitiepredikant(e) het gevoel heeft in minder tijd toch nog alles te moeten doen. Sommige taken kunnen ook overgelaten worden aan collega's uit het team geestelijke verzorging die meer tijd ter beschikking hebben. Mogelijk moeten er per locaties keuzes gemaakt worden; een en ander ook mede afhankelijk van de gaven en mogelijkheden van de desbetreffende predikant(e). Vanuit de bovengenoemde uitgangspunten en concentratie op de kerntaken zal het protestantse justitiepastoraat sterker een eigen herkenbaarheid en een eigen profiel ontwikkelen. De voor het protestantisme kenmerkende zaken als een persoonlijke relatie met God, de vrijheid van een christenmens en het priesterschap van alle gelovigen kunnen en moeten nadrukkelijker naar voren komen.

Inzettend bij de bovengenoemde overwegingen m.b.t. het pastoraat en rekening houdend met de verminderde mogelijkheden willen we de komende jaren met name inzetten op **verbinding in drie gestalten van ontmoeting en gemeenschapsvorming**. Deze verbinding zal met name gestalte krijgen in de drieklank van **kerkdienst – groepswerk – individueel pastoraat**.

Daarbij gaat het niet om los van elkaar bestaande activiteiten maar ook met name om de samenhang van deze drie activiteiten.

In die samenhang wordt in het **groepswerk** (over het algemeen) zoveel mogelijk naar de komende kerkdienst toegewerkt; in de kerkdienst kunnen de gedachten en ervaringen van ingeslotenen op deze wijze in de Bijbelse context een plek krijgen en in het individuele pastoraat kan de verbinding met het voorgaande nog weer op een andere wijze gelegd worden. Door ook het groepswerk zo nadrukkelijk in het kader te zetten van de komende **kerkdiensten**, krijgt het groepswerk een sterker profiel en kan het zich ook nadrukkelijk concentreren: enerzijds op de inhoud en anderzijds op de concrete ervaringen van ingeslotenen.

Door het groepswerk en de kerkdienst naast **het individuele pastoraat** centraal te stellen, wordt duidelijk dat het enerzijds om de persoonlijke betrokkenheid van het individu bij het geloof gaat maar dat dat tegelijkertijd niet zonder de gemeente, zonder de groep gevierd kan worden. Daarnaast biedt de kerkdienst ook een plek voor ingeslotenen die op een minder intensieve wijze betrokken willen worden bij de activiteiten.

We kiezen er daarom voor om in de meeste inrichtingen **twee protestantse kerkdiensten per maand** aan te bieden. Omdat het mogelijk moeilijker wordt de kerkdiensten allemaal door justitiepredikanten te laten verzorgen, zullen we waar nodig versterkt gebruik maken van zoveel mogelijk ‘vaste’ **vervangende voorgangers**. Daardoor wordt ook nadruk gelegd op de verbinding met de kerk buiten de muren. Van justitiepredikanten wordt verwacht drie zondagen per maand beschikbaar te zijn voor kerkdiensten.

Omdat in de toekomst minder tijd beschikbaar is voor het werk en daarmee ook voor het **individuele pastoraat**, moeten ook daar keuzes gemaakt worden. De justitiepredikant(e) moet in staat zijn in een eerste gesprek helder te krijgen wat de hulpvraag is en of hij / zij die hulp zélf kan of moet bieden. Mogelijk kan de gevraagde hulp ook door een bezoekerwilliger geboden worden. Ook is het belangrijk is om snel te kunnen beoordelen of doorverwijzen naar een andere discipline of persoon (bijv. psycholoog of case-manager) nodig is. Een goede pastorale anamnese of pastorale diagnostiek is daarvoor nodig.

Predikanten moeten in staat gesteld worden om daarmee om te kunnen gaan en met behulp van scholing⁴ en supervisie of intervisie daarvoor toegerust worden.

Om het mogelijk te maken met zoveel mogelijk ingeslotenen ook individuele contacten te onderhouden, zullen de predikanten de frequentie en tijdsduur van pastorale gesprekscontacten kritisch bezien. Daarbij blijft belangrijk dat er vanuit het protestantse justitiepastoraat geen denominatieve verenging plaats vindt maar dat de justitiepredikant(e) oog blijft houden voor de ‘schapen zonder herder’.

Om dubbelingen in dezen te voorkomen is een **goede intake en registratie** van belang.

Ook met het oog op het individuele pastoraat is efficiëntie belangrijk. De predikant(e) kan zijn/haar tijd maar één keer besteden.

Herstelgericht werken

Binnen het kader van het justitiepastoraat hebben wij het werken aan herstel aangeduid met de term ‘herstelgericht pastoraat’.

In het herstelgericht pastoraat gaat het om de ingeslotene in als persoon en in zijn/haar relaties, zoals het slachtoffer, persoonlijke relaties en de omgeving waarin hij/zij na de detentie terugkeert.

In de tweede plaats sluit herstelgericht pastoraat goed aan bij de beweging van herstelgerichte detentie, zoals de Nederlandse overheid die voorstaat. Herstelgerichte detentie komt tot uitdrukking in doorzorg, continue persoonsgerichte aanpak en samenwerking van organisaties na de detentie. Doorzorg houdt in dat tijdens de detentie ‘goed’ gehouden moet worden wat goed is (zoals bijvoorbeeld een relatie), en dat ontwikkeld moet worden wat is achtergebleven.

Het justitiepastoraat doet dan ook mee met projecten die in dat kader plaatsvinden, zoals bijvoorbeeld de cursus Puntruimen. Het lijkt zinvol – voor zover mogelijk – ook aan te sluiten bij de SOS-cursussen van Gevangenenzorg.

Bij DIJ is sterk de slachtofferoriëntatie in ontwikkeling.

Het justitiepastoraat wil dan ook – waar mogelijk – dader-slachtoffer gesprekken bevorderen. Om daarbij op een goede wijze met zowel de dader en het slachtoffer om te kunnen gaan, is het nodig een andere partij erbij te betrekken. De organisatie Perspectief Herstelbemiddeling (vroeger: Slachtoffer in Beeld) heeft verschillende keren bemiddeld om tot deze gesprekken te komen en heeft – naast de justitiepredikant(e) – deelgenomen aan deze gesprekken. De Dienst Geestelijke Verzorging heeft een convenant met Perspectief herstelbemiddeling.

4 Bijvoorbeeld scholing in pastorale diagnostiek of anamnese of scholing in ‘Het bondige gesprek’

De kerken

In 2104 formuleerde de ICJ als één van de speerpunten van beleid: De relatie met de zendende kerken en de samenwerking met plaatselijke kerkelijke gemeenten en geloofsgemeenschappen.

Daaraan moet zowel lokaal als landelijk voortdurend invulling worden gegeven. Daarbij lijkt het gemakkelijker lokale kerken te betrekken bij het werk in de inrichtingen dan landelijke kerken bij het werk van het justitiepastoraat. Een financiële bijdrage aan het eigenlijke werk van het justitiepastoraat is niet te verwachten. De ervaring leert dat de meeste kerken steeds minder gelden beschikbaar stellen aan het categoriale pastoraat (studenten, doven, binnenvaart). Bovendien is het gelet op het Grondslagdocument voor de geestelijke verzorging bij justitie niet wenselijk dat kerken moeten betalen voor het eigenlijke werk van het justitiepastoraat.

Er zijn via de Stichting Ondersteuning Justitiepastoraat wel gelden beschikbaar (en mogelijk te werven) voor incidentele projecten van het justitiepastoraat in de inrichtingen.

Het belang van de inbedding van het pastoraat in de kerken is groot. Justitiepredikanten worden ook aangemoedigd zoveel mogelijk contact te leggen met plaatselijke kerken. Hoewel dat moeilijker wordt als een predikant(e) in meerdere inrichtingen werkt, zijn plaatselijke kerken als partner en als bron voor vrijwilligers en (incidentele) hulpvragen uitermate belangrijk. Daarnaast kunnen kerken ook nazorg bieden.

De persoon van de justitiepredikant(e)

Het protestantse justitiepastoraat wordt vorm en inhoud aan gegeven door predikanten, door ambtsdragers met eigen (on-)mogelijkheden, talenten en kwaliteiten. Zij zijn niet slechts uitvoerders van beleid maar hebben ook een eigen verantwoordelijkheid die zij – in overleg met de leidinggevendenden – vorm moeten kunnen geven. Daarom maken de justitiepredikanten in overleg met het lokale team van de Geestelijke Verzorging binnen het algemene beleid keuzes bij de uitvoering van het werk. Dat behoort tot hun ambtelijke verantwoordelijkheid. Alleen als zij hun werk met plezier en enthousiasme uit kunnen voeren, zal er ook inspiratie van uit gaan.

Het werk van justitiepredikanten beweegt zich binnen het beleid van het protestantse justitiepastoraat. In intervisie, functioneringsgesprekken en het contact tussen de leiding en de predikanten wordt enerzijds de uitvoerbaarheid van het beleid getoetst en anderzijds ook de ruimte van de justitiepredikant(e) besproken.

Daarom is het belangrijk justitiepredikanten aan de ene kant van dichtbij persoonlijk te begeleiden en hen aan de andere kant ook mogelijkheden tot scholing en reflectie te bieden. Daarbij is het in een korps dat overwegend uit oudere collega's bestaat - ook belangrijk te letten op de draagkracht van de individuele predikant(e) zonder daarmee af te doen van de ambities van het protestantse justitiepastoraat.

Helaas is het niet te voorkomen dat de meeste predikanten in meerdere inrichtingen werken. Dat zal eigen problemen en uitdagingen met zich mee brengen.

In de gesprekken met predikanten moet de vraag leidend zijn wat de predikant(e) nodig heeft om zijn/haar ambt met vreugde, lef en inspiratie uit te oefenen. Scholingen en het aanbod van permanente educatie zullen met deze behoefte rekening houden.

Vrijwilligers

Voor het protestantse is de inzet van vrijwilligers uit de kerken altijd vanzelfsprekend geweest. Het belang van vrijwilligers is zeer groot. Zij representeren ook de kerk door wie de predikanten gezonden zijn en waarmee zij verbonden zijn. Juist vrijwilligers laten aan ingeslotenen zien dat de maatschappij hen niet opgegeven heeft. Vrijwilligersbeleid is daarom van groot belang.

Naar aanleiding van de uitslag van de voorkeurspeiling werd voorgesteld versterkt vrijwilligers in te zetten om zo een deel van de achteruitgang in menskracht op te vangen. Waar mogelijk zullen we dat proberen.

Het protestantse justitiepastoraat kiest er voor om de kerntaken uit te laten voeren door justitiepredikanten met een eigen deskundigheid en met een eigen ambtelijke zending. Vrijwilligers vervangen de justitiepredikant(e) niet, maar het werk van vrijwilligers ligt in het verlengde van het werk van de predikant(e). De vrijwilligers brengen de kerk en de maatschappij naar binnen. Zij helpen de ingeslotenen kerk en maatschappij in het oog te houden.

Daarnaast kan de betrokkenheid van vrijwilligers op verschillende terreinen nog groeien:

- De band met vrijwilligersorganisaties zoals Exodus, Gevangenzorg en lokale stichtingen kan versterkt worden. Met Exodus Nederland is een convenant gesloten m.b.t. het vrijwilligerswerk. Omdat de justitiepredikant(e) keuzes moet maken in het individuele pastoraat en zich moet concentreren op de groep ingeslotenen waar zijn/haar deskundigheid nadrukkelijk gevraagd is, kunnen mogelijk versterkt bezoekevrijwilligers ingezet worden voor ingeslotenen die niet zozeer een (professionele) geestelijke verzorger dan wel een betrokken vrijwilliger nodig hebben. Vrijwilligersorganisaties en lokale stichtingen worden bewust als partners en niet als concurrenten benaderd. Zij vertegenwoordigen de kerk op een andere wijze. Het gaat om het welzijn van ingeslotenen.
- Het is belangrijk vrijwilligers bij het groepswerk vrijwilligers te betrekken. Vrijwilligers hebben een eigen inbreng.
- Er worden versterkt Alpha-cursussen georganiseerd. Deze worden vooral door vrijwilligers verzorgd. Een goede afstemming hierover met de inrichting is noodzakelijk.
- De vrijwilligers worden in samenwerking met Exodus goed geschoold.
- Om één en ander goed te kunnen organiseren, is het wenselijk per inrichting naar een vrijwilligers-coördinator te zoeken, zodat de justitiepredikant(e) zich zo weinig mogelijk hiermee bezig hoeft te houden.

Gewogen inzet

Aangezien de justitiepredikanten niet meer overal en met dezelfde inzet als voorheen aanwezig kunnen zijn, zullen we in de komende jaren 'gewogen' inzetten. Voor de hand ligt dat er minder inzet zal zijn waar het aantal christelijke ingeslotenen overwegend rooms-katholiek is. Ook kan er een verschil gemaakt worden tussen de inzet in diverse regimes, zoals o.a. die van huizen van bewaring, gevangnissen en PPC's. Daarnaast zal de structuur van de inrichting een rol spelen. Er kunnen ook inrichtingen zijn waar protestants pastoraat slechts op afroep beschikbaar gesteld wordt.

Dat betekent dat er (delen van) inrichtingen zijn waar wij **andere vormen van aanwezigheid** zullen ontwikkelen (minimale aanwezigheid, aanwezigheid slechts op afroep enz.).⁵

5 **Voorbeeld:** In drie inrichtingen (a, b en c) waarin minder protestantse gedetineerden verblijven zetten we in totaal 32 uur per week in. In elke inrichting is één keer per maand een dienst. De aanwezigheid van de predikant(e) wordt als volgt afgesproken:

Inrichting	a	b	c
Uren			
Week 1	16	16	00
Week 2	16	0	16
Week 3	0	16	16
Week 4	16	16	0
Week 5	16	0	16
Week 6	0	16	16

Mogelijk biedt het Zelfbedieningsportal Justitiabelen dat in ontwikkeling is, ook ruimte voor nieuwe vormen van pastoraat (pastoraat via mail; cursussen, informatie).

De regio's en regionalisering

De regio's vervullen ook in de toekomst een plek van ontmoeting, reflectie en intervisie.

Mogelijk kan na de implementatie van de resultaten van de voorkeurspeiling het aantal regio's teruggebracht worden.

Meer dan voorheen willen we bekijken hoe we elkaar als predikanten in de regio kunnen ondersteunen en hoe de regio's gestalte kunnen geven aan een **regionale medeverantwoordelijkheid**.

Er zijn vele mogelijkheden om elkaar in de regio te ondersteunen. Die zullen nader onderzocht moeten worden.

Als bepaalde predikanten een bepaalde kennis of vaardigheden ontwikkeld hebben of materiaal ontwikkeld hebben dat ook door anderen gebruikt kan worden, willen we één en ander zoveel mogelijk met elkaar delen en de desbetreffende predikant(e) mogelijk ook breder inzetten dan alleen in de eigen inrichting.

Ook kan vervanging bij afwezigheid door ziekte of door andere omstandigheden in eerste instantie binnen de regio opgevangen worden.

Bij de uitwerking van dit beleidsplan zal in de regio's besproken worden hoe we dit kunnen realiseren en wat daarvoor nodig is. Door de regiovoorzitters en leiding van de dienst zal in regiovergaderingen en individuele gesprekken gepoogd worden zicht te krijgen op 'vraag' en 'aanbod'.

Stagiaires en werkervaringsplekken

Het protestantse justitiepastoraat heeft ook vernieuwende impulsen van buiten nodig. Daarom zullen in de komende jaren versterkt stagiaires ingezet worden. Daarnaast zullen ook werkervaringsplekken aangeboden worden.

Begeleiding van stagiaires en van theologen die een tijd 'meelopen' kost uiteraard tijd en energie. Daartegenover staat echter ook de confrontatie met een frisse blik van buiten en hopelijk vernieuwende ideeën.

Vanuit de leiding van het protestantse justitiepastoraat zal voor de invulling van dit voornemen een plan gemaakt worden.

Permanente educatie en registratie

De kwaliteit van het protestantse justitiepastoraat is van uitermate groot belang. Daarom is de betekenis van opleiding en permanente educatie groot.

De dienst zal daarin binnen de beschikbare middelen investeren, maar ook van de predikant(e) mag verwacht worden dat hij / zij daarin investeert. In 2018 zal met de registratie van opleidingen begonnen worden. De ICJ sluit zich daarvoor aan bij het Register van Geestelijke Verzorgers met een Zending bij de Overheid (RGVZO).

Diaconale zorg

Het protestantse justitiepastoraat heeft zich altijd in samenwerking met de kerken in het bijzonder ingezet voor diaconale zorg voor ingeslotenen (bijv. kleding voor ingeslotenen e.d.). In de toekomst zal hiervoor minder tijd zijn. Het is zaak de andere (grotere) denominaties in de inrichtingen van de waarde van deze diaconale hulp te overtuigen en hun inzet hiervoor te vragen. Mogelijk kunnen op dit gebied ook versterkt vrijwilligers ingezet worden.

Werkgroepen

Er worden twee werkgroepen ingesteld:

- Een werkgroep die voorstellen doet hoe het protestantse justitiepastoraat binnen de kaders van het huidige systeem vernieuwende initiatieven kan ontwikkelen;

- Een werkgroep die nader onderzoek doet naar pastorale of catechetische aanwezigheid via het Zelfbedieningsportal Justitiabelen.

Evaluatie

In 2020 zal dit Beleidsplan geëvalueerd worden. De ICJ zal nader bezien hoe de evaluatie plaats zal vinden.

Gooi het net aan stuurboord uit

Het werk van het protestantse justitiepastoraat wordt gedragen door het geloof dat het werk gedaan wordt in opdracht van Degene die ons roept mens te zijn voor de ander en met ingeslotenen een weg te zoeken in geloofs- en levensvragen. De inspiratie die je daarvoor nodig hebt, is niet maakbaar en niet te plannen. Uiteindelijk is inspiratie een geschenk. Maar we kunnen daarvoor wel voorwaarden scheppen en er open voor staan. Als Jezus tegen zijn leerlingen zegt ‘Gooi het net aan stuurboord uit ...’, dan worden zij uitgedaagd door de Opgestane om ook op te staan en vissers van mensen te worden. En zij geven antwoord op die stem.
